

MED-ART EĞİTİM ve UYGULAMA PROJESİ EĞİTİM ÇALIŞMALARI

Med-Art Training and Restoration Project - Training Activities

Muradiye Şimşek | Mimar, Vakıflar Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Med-Art Eğitim ve Uygulama Projesi, Vakıflar Genel Müdürlüğü (VGM) ile İtalyan Restorasyon Firmaları Birliği Assorestauro arasında 07.08.2013 tarihinde imzalanan işbirliği sözleşmesi çerçevesinde iki ülke uzmanlarının işbirliği ile gerçekleştirilmektedir. Projenin uygulama ayağı Türk ihale prosedürleri ile belirlenen Yüklenici marifetiyle, İtalyan tarafın hazırladığı projeler doğrultusunda alanında uzman Türk akademisyenlerden oluşan Bilim Kurulunun kararlarıyla (gerekli resmi onay prosedürleri takip edilerek), ve VGM kontrollük teşkilatının denetiminde yürütülmektedir.

Projenin Eğitim ayağı ise sözleşmede belirlenen amaçlara yönelik olarak her iki tarafın Proje koordinatörlerince yürütülmektedir. Eğitim çalışmaları, sözleşme gereğince hem uygulamaların VGM teknik personelinin geniş katılımı ile yerinde incelenmesi amacıyla İstanbul, Zeyrek'teki Şeyh Süleyman Mescidi şantiyesinde, hem de bu şantiyede uygulananlar dışındaki modern İtalyan koruma teknolojisi, metodoloji ve malzemelerinin yerinde incelenmesi amacıyla daha sınırlı sayıda gruplarla İtalya'daki şantiyelerde gerçekleştirilmektedir. Ayrıca İstanbul'daki eğitimler sırasında şantiyenin yanısıra teorik dersler de yapılmaktadır.

Gerek İstanbul'da, gerekse İtalya'da yapılan eğitim çalışmaları, VGM teknik personeli üzerinde oldukça olumlu sonuçlar vermiştir. Kültür varlıklarının korunması alanında geliştirilen ve İtalya'da kullanılmakta olan yeni teknoloji, metodoloji ve malzemelerin Türkiye'nin her yerinde görev alan genç ve dinamik teknik uygulama sorumlularınca bilinmesi ve içselleştirilmesi konusunda önemli bir aşama kaydedilmiştir.

Med-Art Projesi sayesinde bir eğitim ve uygulama laboratuvarına dönüştürülen Şeyh Süleyman Mescidi şantiyesi, ülkemizin dünyada gelişmekte olan modern ve bilimsel korumacılık ilkelerinin ve uygulamalarının gözlemlenip incelenebileceği örnek bir uygulama olmuştur.

Anahtar kelimeler: Med-Art, Şeyh Süleyman Mescidi, korumacılık, eğitim, restorasyon.

Med-Art Training and Implementation Project is making real with the cooperation of the experts from Turkey and Italy within the framework of the agreement which was signed by Directorate General of Foundations (DGF) and Italian Restoration Firms Association Assorestauro on 07.08.2013. Implementation part of the Project is being carried out by a Turkish contractor who is defined with Turkish domestic tender procedures, according to the projects both the ones have already been approved by the Cultural Protection Board and the ones prepared by Italian experts, with the decisions of Scientific Committee composed of the Turkish academicians who are experienced on conservation, Byzantine and Ottoman architecture and structure (following the necessary official approval procedures) and under the supervision of DGF technical controlling team.

The training part of the Project is being carried out by the Project coordinators of both part in accordance with the agreement. Training activities are being made real in both the Istanbul, Zeyrek, Sheikh Suleyman Mesjid worksite with a large participation of DGF technical staff to follow the applied implementations on site, and also in different worksites in Italy so that the limited groups of the attended trainees to know the other modern style Italian conservation technologies, methodologies and the materials that is not able to use in the worksite. Besides, the theoretical lectures are being hold within Istanbul trainings parallel to the worksite followings.

Both training activities in Italy and in Istanbul cause deep positive effects on the DGF technical staff. DGF has a big step for having a considerable knowledge and internalisation of its young and dynamic technical staff, who are working all around Turkey, about the newest technologies, methodologies and materials developed for protection of cultural heritage and widely used in Italy.

The worksite of Sheikh Suleyman Mesjid which has been turned into a training and implementation lab through the Med-Art Project, becomes a lead example of our country in which the modern and scientific conservation principles and implementations improving all over the World may be observed and studied.

Keywords: Med-Art, Sheikh Suleyman Mesjid, conservation, restoration, training.

1. EĞİTİM ÇALIŞMALARI

Med Art Projesi kapsamındaki eğitimler, 07.08.2013 tarihinde Vakıflar Genel Müdürlüğü ile Assorestauro arasında imzalanan sözleşme çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Eğitimlerle ilgili genel hususlar sözleşmenin ilgili maddelerinde düzenlenmiş, eğitim içeriği, başlıklar, VGM'nin beklentileri doğrultusunda proje koordinatörleri¹ tarafından belirlenmiştir.

Bu eğitimlerde amaç, sözleşmenin birinci maddesinde düzenlendiği gibi, "İtalya'da günümüzde kullanılmakta olan modern restorasyon yöntemleri ile teçhizatın kullanımı ve malzemelerin uygulamalarına dair sunulacak örnekler üzerinden bilgi alış verişini sağlamak." 100 yılı aşkın bir tecrübenin birikimi olan İtalyan restorasyon teknolojisi ve metodolojisini tanıyarak Genel Müdürlüğümüzce yürütülen restorasyonlara aktarmak suretiyle daha kaliteli uygulamalar yapmak ise sözleşmenin ve eğitimlerin nihai amacını oluşturmaktadır.

Eğitim süreci, sözleşmenin 2. Maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre eğitimlerin hem teorik hem de uygulamalı olarak gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Teorik eğitimler, İstanbul'da, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Sütluçe Kampüsü'ndeki dersliklerde, uygulamalı eğitimler ise projeye konu olan Şeyh Süleyman Mescidi Restorasyonu şantiyesi ile İtalya'da Assorestauro tarafından belirlenen şantiyelerde gerçekleştirilmektedir.

Eğitimlerin planlanması ve katılımcıların tespiti ilgili husus, Assorestauro ile imzalanan sözleşmenin 3. maddesinde düzenlenmiştir. Sözleşmenin bu maddesi uyarınca İstanbul'daki eğitimlere "VGM Genel Müdürlük ve Bölge Müdürlüklerinde çalışan, eski eser koruma çalışmalarında görev alan 100'ü aşkın mimar ve mühendis arasından VGM tarafından belirlenecek personel", İtalya'daki eğitimlere ise aynı madde uyarınca "VGM tarafından belirlenecek, eski eser koruma çalışmalarında görev yapan 30 personel" görevlendirilmesi kararlaştırılmıştır. 3. maddede, İtalya'daki eğitimlere katılacak 30 personelin 6 kişilik 5 grup halinde eğitim almak üzere Mimar ve Mühendisler arasından seçilmesi hususu da belirlenmiştir.

A-İstanbul (Şeyh Süleyman Şantiyesi) Eğitimleri

Projenin uygulanmaya başladığı 28 Eylül 2013 tarihinden bu yana İstanbul'da 2, İtalya'da 2 olmak üzere 4 eğitim paketi gerçekleştirilmiştir. İstanbul'daki eğitimler Eylül-Ekim 2013 ve Şubat 2014 tarihlerinde, İtalya'daki eğitimler ise Aralık 2013 ve Haziran 2014 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

30 Eylül-11 Ekim 2013 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen ilk eğitime Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatında görev yapan 52 mimar ve inşaat mühendisi ile yüklenici firma teknik personeli katılmıştır. Eğitim, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Topkapı ve Sütluçe Kampüsleri'nde gerçekleştirilmiştir. Bu eğitimde İtalyan restorasyon tekniklerine ilişkin farklı örnekler sunulmuş, ayrıca projeye katkı sunacak İtalyan firmalar tarafından kullanılan malzeme ve teknolojiler tanıtılmıştır. Bu ilk eğitim paketinde ayrıca bir hafta ara ile 30 Eylül ve 4 Ekim tarihlerinde birer günlük 2 adet geniş katılımlı oturum gerçekleştirilmiş, bu oturumlara restorasyon alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar, belediyeler, üniversiteler ve özel sektörden 100'ü aşkın teknik çalışan ve akademisyen katılmıştır.

10-13 Şubat 2014 tarihleri arasında İstanbul'da ikinci eğitim paketi gerçekleştirilmiştir. Bu eğitimde İtalyan uzmanlar tarafından Şeyh Süleyman Mescidinde uygulanan restorasyon analiz, teknik ve metodolojilerine ilişkin teorik

Fotoğraf 1. Teorik eğitim sırasında Nicola Berlucci ve Alessandro Bozzetti planlama sürecini anlatırken, FSMVÜ Sütluçe Kampüsü.

¹ Proje koordinasyonu İtalyan taraf adına Teknik Müdür, Mimar Andrea Griletto ve Türk taraf adına Mimar Muradiye Şimşek tarafından sağlanmıştır.

Fotoğraf 2. Teorik eğitim sırasında VGM Bölge Müdürlüklerinde görevli teknik personel katılımcılar, FSMVÜ Sütluce Kampüsü.

ve uygulamalı eğitim verilmiştir. Teorik eğitimler Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sütluce Kampüsü'nde, uygulamalı eğitim Şeyh Süleyman Mescidi Şantiyesi'nde yapılmıştır. Eğitime Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatında görev yapan 43 mimar, inşaat mühendisi, tekniker ve teknisyen katılmıştır. Katılımcı personelin, önceden belirlenmiş formdaki günlük değerlendirme raporunu doldurarak her güne ait gözlem, kazanım ve değerlendirmelerini paylaşmaları temin edilmiştir.

İstanbul'da yapılan eğitimlerdeki günlük değerlendirme raporlarında, katılımcıların aşağıdaki başlıklardaki değerlendirmeleri alınmıştır;

Eğitime ilişkin kişisel kazanımlar

Vakıf kültür varlıklarında uygulanan metotlar açısından firmaların teknolojilerinin değerlendirilmesi.

Firmaların konuya hakimiyeti ve verilen eğitimin yeterli olup olmadığı.

Uzman düzeyinde eğitime ihtiyaç duyulan diğer konu başlıkları.

Fotoğraf 4. Uygulamalı eğitim sırasında Antonella Ferrari, buharlı cephe temizliği ve scucci-cucci (yamalama) uygulamasını anlatırken, Şeyh Süleyman Mescidi.

Görüş ve öneriler

İtalyan teknolojisi ve metodolojisi ile ülkemizde kullanılan teknoloji ve metodolojilerin karşılaştırılması hususunda; ülkemizde restorasyon çalışmalarının kısa sürede ve çok acele edilerek yapıldığı, analizlere ve dolayısıyla yapıyı tanımaya yeterince zaman ayrılmadığı, bunun neticesinde de uygulama sırasında sorunlarla karşılaşıldığı belirtilmiştir.

Şeyh Süleyman Restorasyonunda kullanılan iskele sisteminin oldukça kolay kurulup sökülebilen ve son derece güvenli ve esnek bir strüktür olduğu, bu sistemin ülkemizde de yaygın olarak kullanılması gerektiği değerlendirilmiştir. İtalyan firmaların projede önerdikleri malzeme ve teknolojilerin birim fiyatlarımıza girmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Projeye katkı sunan İtalyan firmaların her birinin konusunda uzman oldukları hususunda katılımcıların tümünün hemfikir oldukları görülmektedir. Büyük çoğunluk tarafından eğitim yeterli bulunmuş ve sorulara fazlasıyla doyurucu cevap alındığı ifade edilmiştir. Bazı katılımcılar tarafından fazla teknik ayrıntı verildiği belirtilmiş, bazı katılımcılar tarafından ise bu tür bir eğitimin daha uzun zamana yayılması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca derslerde gösterilen slaytların İtalyanca yerine İngilizce olması halinde konuya hakimiyetin artacağı belirtilmiştir.

Buna paralel olarak, restorasyon alanında birçok konu başlığında uzman düzeyde eğitime ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Özellikle strüktürel sorunlar ve çözüm önerilerinin yapı üzerinde incelenmesi, sismik modelleme prog-

Fotoğraf 3. Uygulamalı eğitim sırasında Gianpaolo Nicola, stratigrafik çalışma yaklaşımını anlatırken, Şeyh Süleyman Mescidi.

ramları, temel güçlendirmeleri, bunun yanı sıra genel restorasyon yaklaşımları, geleneksel yapım teknikleri, analizler, geleneksel malzemeler- kullanımları- bozulmaları, ahşap yapıların ve ahşap camilerin restorasyonu, çelik strüktürler ve restorasyonda kullanımları, mekanik sistemler, Lazer Scanner kullanımı, restorasyonda elektrik ve tesisat projesi hazırlanması, Avrupa ve bilhassa İtalya'da kamu yapılarının restorasyon ve ihale mevzuatı ve teftiş sistemi gibi birçok alanda eğitim talep edilmiştir.

Eğitime katılan teknik personelin günlük raporlama konusuna ortalama % 75 düzeyinde ilgi gösterdiği, sorulara ayrıntılı ve yapıcı cevaplar verdiği görülmüştür. İlk kez gerçekleştirilen bu tür bir uluslararası interaktif projenin, sonuçlanıncaya kadar her aşamasını takip etme isteği duydukları ve bilhassa kurumda ve meslekte yeni olanların, konservasyon konusunda birçok farklı başlık altında benzer eğitimler alma talebi olduğu anlaşılmıştır.

Bu raporlar daha sonra proje koordinatörünce itina ile incelenerek ileriye yönelik kurumsal perspektif oluşturma ve teknik personelin taleplerine yönelik yeni projeler geliştirme amacıyla derlenmiş, raporlanmış ve ilgili makamların dikkatine sunulmuştur.

B-İtalya Eğitimleri

16-20 Aralık 2013 tarihleri arasında İtalya'da gerçekleştirilen ilk İtalya eğitimine, VGM arkeolog, mimar ve inşaat mühendislerinden oluşan 11 personel katılmıştır. Bu eğitimde mimar ve inşaat mühendisleri olmak üzere iki farklı grup için mesleki uzmanlıklara yönelik program yapılmıştır. Eğitim kapsamında İtalya'nın Milano, Torino, Bologna, Como, Monza şehirlerindeki şantiyelerde gerçekleştirilen restorasyon uygulamaları, İtalyan uzmanlarla birlikte yerinde incelenmiştir.

İncelenen şantiyelerde İtalyan uzmanlardan birebir detaylı bilgiler alınmıştır. Bu yapılardan biri, Monza'da bulunan ve 18. yy son çeyreğinde inşa edilmiş olan Vil-

Fotoğraf 5. Rocchetta Mattei girişi.

la Reale'dir. Oldukça geniş bir oturma alanına sahip olan yapı, iki kat ve bir bodrum kat ile bir de çatı arası katından oluşmaktadır. Yakın dönemde uzun yıllar boş kalan yapının restorasyonunda, farklı dönemlerin stratigrafik analizleri, koruma ilkeleri, analizlere dayalı olarak yapılan strüktürel güçlendirme müdahaleleri hakkında bilgi edinilmiştir. Oldukça kapsamlı müdahaleler gerektiren yapıda yapılan müdahalelerin, yapının tarihi ve sanatsal değeri değeri dikkate alınarak sınırlandırıldığı görülmüştür. Güçlendirmelerde galvanize çelik barlardan aramid fibere, fiberglass hasır destekli sıvalara, yer yer enjeksiyonlara kadar bulunduğu bölgeye göre değişiklik gösteren metodlarla yağma yapı güçlendirme uygulamaları görülmüş, inceleme sonrası şantiye ofisinde uygulanan metodlar ve kullanılan malzemelerle ilgili projeler üzerinde detaylı bilgi alınmıştır.

İncelenen diğer bir yapı, Bologna yakınlarında bulunan ve bir tepe üstünde 1800'lü yıllarda inşa edilmiş olan, Rocchetta Mattei adındaki şatodur. Şato, yazar, siyasetçi ve doktor kişiliği olan ünlü Kont Mattei'nin inşa ettirdiği son derece sürprizli bir yapıdır. Bu unik yapı, farklı kotlarda tasarlanmış avlular, teraslar ve bu avlu ve teraslara açılan, farklı mimari anlayışlardan esinlenmiş kompleks mekanlar içermektedir. Tasarımda arazi kullanımı ve topoğrafya ile sıkı ve saygılı bir bağlantı kurulmuş olduğu dikkat çekmektedir. Kompleksin genelinde yoğun oryantalist etkiler görülmektedir. Kuzey Afrika etkisindeki nalı kemerler, Selçuklu çini motifleri, El-Hamra Sarayı'ndaki Aslanlı Avlu'nun küçük bir kopyası, ve diğer oryantalist motifler, gotik kaburgalı kemerlerle buluşarak çok farklı bir ortaçağ Avrupa şato mimarisi ortaya çıkarmışlardır. Kontun ölümünden sonra oğlu tarafından yapılan eklemelerde ise daha da farklı mimari tercihler görülmektedir. Her yeri farklı bir anlayışla inşa edilmiş bu ilginç yapının restorasyonunda da bulunduğu yere özgü koruma kararlarının uygulandığı görülmektedir. Bu kapsamda kimi yerlerde özgün malzeme ve form ile uyumlu tamamlamalar yapılırken, kimi yerler-

Fotoğraf 6. Aslanlı avluda konservasyon yaklaşımları, Rocchetta Mattei.

Fotoğraf 7. Cephe restorasyonu sırasında ziyaretçilere açık iskele ve bilgi panoları, San Petronio Katedrali, Bologna.

Fotoğraf 8. Cephe restorasyonu sırasında iskele brandası, San Petronio Katedrali, Bologna.

de düz, nötr renkte sıva ya da boya ile yorumsuz geçişler yapıldığı izlenmiştir. Bu kararlarda yapının tarihi değeri, özgünlüğü yanısıra günümüz koşullarındaki ihtiyaçlara ve yapının günümüzdeki sunumuna da dikkat edildiği görülmüş, uygulamalara ilişkin detaylı bilgiler alınmıştır.

Bologna'da Sen Petronio Kilisesi de aynı program kapsamında yerinde ziyaret edilmiş ve restorasyona ilişkin bilgiler alınmıştır. 15.yy'da inşa edilen en büyük bazilika olma özelliği taşıyan yapının 51 m yükseklikteki ön cephesi, incelememizdeki en önemli kısımdır. Ön cephe, yapıldığı döneme özgü "cotto sagramato" denilen özel bir bitiş malzemesi ile belirli bir yüksekliğe kadar kaplanmıştır. Cephede ayrıca mevcut üç giriş kapısının üzerindeki kemerli nişlerde zengin bezemeli mermer heykeller de bulunmaktadır. Bu yapının şantiye incelenmesinde çok farklı kazanımlar elde edilmiştir; Bunlardan en önemlisi, "Green Restorasyon" anlayışı ile yapılan bir restorasyon uygulamasının yerinde incelenmesi olmuştur. Bu anlayışta çevresel süreklilik (eko-sustainable) ve çevre dostu (eko-friendly) anlayışın birarada uygulanışı incelenmiştir. Şantiye girişinde daha iskeleye çıkarken ilk dikkati çeken husus, yapının ön cephesine paralel, aralarında birkaç metre mesafe olan iki iskele yapılmış olmasıdır. Cepheye bitişik olan iskele iş iskelesi olarak kullanılırken, dış kısımdaki iskele ise ziyaretçiler için kurulmuştur. Dıştaki iskeleye çıkış, zeminde kontrollü olarak, bilet karşılığı yapılmakta, bu sayede restorasyon çalışmasına gelir de elde edilmektedir. Küçük çaplı bir resim galerisine dönüştürülen bu iskelede, ziyaretçiler için yapının tarihçesini ve yapılan çalışmaları anlatan posterler ve bilgi panoları bulunmaktadır. İş iskelesinde yapılan teknik incelemelerde

ise, önceki restorasyonlarda cotto sagramato üzerine uygulanan yanlış malzemenin temizlenmesi için belirlenen malzeme ve yöntemler, tahrip olan malzemede tamamlamalar ve cephe temizleme metodları hakkında bilgi alınmıştır. Cephede yapılan restorasyon çalışması, uygulayıcı firma tarafından büyük ölçüde "restorasyonun restorasyonu" olarak nitelenmektedir. Mermer heykellerin kirlenmesinde en az atmosferik koşullar kadar önemli bir etken olan kuşlara karşı alınan ilginç önlem incelenmiştir. Cephede kuşların konmasını önlemek için cephe boyunca devam eden profilli silme üzerine yerleştirilen zayıf akım yüklü teller yerleştirilmiştir. Bu teller sayesinde cephede malzeme bozulmalarının azaltılması yoluna gidildiği görülmüştür.

İncelenen bir başka yapı, Como göller bölgesinde bulunan Laino yerleşimindeki Palazzo Scotti'dir. Yapıda, genel kullanım bilgileri ile sonradan boyanarak kapatılan fresklerin raspa yapılarak açığa çıkarılmasına ilişkin yöntemler hakkında bilgi alınmıştır. Ayrıca bina cephesindeki restorasyon tabelası incelendiğinde restorasyon maliyeti hesaplanırken güvenlik giderlerinin ayrı bir başlık altında, restorasyon maliyeti dışında hesaplandığı görülmüştür. Şantiye incelemesinin dışında yapılan genel görüşmelerde projelendirme ve yaklaşık maliyet hazırlama çalışmaları ile ihale sonrası keşif artışına ilişkin İtalyadaki uygulamalar hakkında bilgiler alınmıştır.

Torino'da incelenen yapılardan günümüzde müze olarak kullanılan Palazzo Madama'daki bir salonda altın yaldız bezeli ahşap tonozun hem strüktür hem de dekorasyonunda nem dolayısıyla oluşan bozulmaların eş zamanlı ve hassas bir yöntemle nasıl restore edildiği hakkında bilgi alınmıştır.

Fotoğraf 9. Restorasyonda kullanılan boyalar ve elde edilme biçimleri hakkında bilgi alınırken. Nicola Restauri Konservasyon Laboratuvarı, Aramengo, Torino.

Fotoğraf 10. Şeyh Süleyman Mescidi koruma yaklaşımları hakkında bilgi alınırken. Studio Berlucchi, Brescia.

Ayrıca altın yıldız bezeli yüzeylerin temizlenmesinde kullanılan diğer özel yöntemler ve materyaller anlatılmıştır.

Torino yakınlarındaki Aramengo Köyünde bulunan Nicola Restauro firmasına ait konservasyon laboratuvarı yerinde incelenmiş, kullanılan teknoloji, metod ve malzemelere ilişkin detaylı bilgiler alınmıştır. Firma yetkilileri tarafından Avrupa'nın en büyük, dünyanın ikinci büyük konservasyon laboratuvarı olduğu belirtilen laboratuvar da strapo yöntemiyle transfer edilmiş fresk dekorasyonlu sıvalardan çok farklı boyutlarda kanvas tablolara ve perdeler, ahşap oyma japon heykelticiklerinden mısırdan getirilen mumyalara kadar çok geniş yelpazede eser üzerinde konservasyon çalışmaları yapıldığı görülmüştür.

Genel Müdürlüğümüz mühendislerince, Pisa Kulesi yakınında bulunan Vaftizhanede yapılan georadar araştırmalarla ilgili bilgiler alınmıştır. Zemin ve temel strüktüründen kaynaklanan yapısal çatlakların hasarsız yöntemlerle tespiti ve çözüm önerileri geliştirilmesine yönelik çalışmalar hakkında ayrıntılı görüşmeler yapılmıştır.

23-27 Haziran 2014 tarihleri arasında İtalya'da 3. Grup için eğitim gerçekleştirilmiştir. Bu eğitime, Vakıflar Genel Müdürlüğü personeli 4 mimar ve 2 Mühendis katılmışlardır. Eğitim kapsamında Med-Art Projesine katkıda bulunan Assorestauro üyesi firmaların Milano, Brescia, Udine, Ferrara ve Bologna şehirlerinde bulunan genel merkezleri ile bazı şantiyeler ziyaret edilmiştir. Şeyh Süleyman Restorasyonunda kullanılması önerilen malzeme ve yöntemler hakkında bilgi alınmış, iskele imalat süreci izlenmiş, laboratuvar da uygulamalı eğitim yapılmıştır.

2. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

İtalya Eğitimlerinde yapılan toplantılar, şantiye ziyaretleri ve görüşmelerde özetle şu kazanımlar elde edilmiş ve değerlendirilmiştir;

Ziyaret edilen şantiyeler, restorasyonlardaki kuramsal yaklaşımlar ile malzeme ve teknoloji kullanımını bir arada inceleme ve değerlendirme fırsatı sunmuştur.

Restorasyonların bir kısmında, aynı yapının farklı mekanlarında elde edilen benzer verilerin, yeni işlev gereklilikleri ve sunum değeri de gözlemlenerek farklı koruma yaklaşımlarıyla ele alındığı gözlemlenmiştir.

İskelelerin sadece yapıya yaklaşmayı sağlayan bir unsur olmadığı, yerine göre gelir getirici ve turizmi teşvik edici bir araca dönüştürülebileceği görülmüştür.

İş güvenliğine ayrılan bütçenin uygulamada taviz verilemez bir harcama kalemi olduğu anlaşılmıştır.

Disiplinlerarası işbirliğinin, alanında derinleşmiş farklı uzman firmalar tarafından gerçekleştirildiği ve teknoloji ve yeniliklerin uzmanlarca efektif kullanıldığı görülmüştür.

Restorasyonun her zaman yapıyı tümüyle elden geçirmek anlamına gelmediği, gerekli bölümlere gereken müdahaleleri kapsayan kısmi çalışmalar olarak da yapılabileceği anlaşılmıştır.

Anıtsal yapılarda hasarsız tanı yöntemlerinin kullanımına önem ve öncelik verildiği görülmüştür.

İstanbul'da yapılan eğitimlerde ise, günlük değerlendirme raporlarının incelenmesi neticesinde eğitime katılan teknik personelin, verilen eğitimlerle ilgili olarak özetle şu kazanımları edindikleri görülmüştür;

Restorasyonda kullanılan İtalyan teknolojisinin ülkemizde de bulunmasına rağmen teknolojiyi kullananların yeterince kalifiye olmaması nedeniyle sonuçların çok verimli olmadığı, mesleki uzmanlaşma açısından İtalyanların örnek alınması gerektiği,

Eğitim süresince vurgulanan “korumak için tanımak” ilkesinin öneminin şantiyedeki çalışmada görülerek anlaşılmış olduğu,

Yapıyı tanımada teknolojinin yanı sıra geleneksel yöntemlere de başvurulduğu,

“Restorasyon”un, yapının tamamını elden geçirmek anlamına gelmediği, bilakis bölgesel ve gerektiği kadar müdahale etmenin koruma açısından daha önemli olduğu,

Kültür varlıklarının restorasyonunda Laser Scanner kullanımının çok önemli ve gerekli olduğu, bu hassasiyette bir analitik - tanıma ve tanıyarak koruma yaklaşımının benimsenmesi gerektiği,

Hususlarına dikkat çekilmiştir.

Tüm bunların ötesinde Şeyh Süleyman Mescidi Restorasyonu'nun sonuçlarını görme hususunda kurum genelinde büyük bir ilgi ve talep olduğu gözlemlenmiştir.

Med-Art Projesi sayesinde uygulama ve eğitim laboratuvarına dönüştürülen Şeyh Süleyman Mescidi'ndeki çalışmalar, bilim ve danışma kuruluna ek olarak İtalyan uzmanların danışmanlığında devam etmektedir. İş programına göre planlanan şantiye eğitimleri 2015 yılında da ilgili uzmanların ve VGM teknik personelinin katılımıyla gerçekleşmeye devam edecektir. İtalya eğitimleri, 2015 yılı içerisinde altışar kişilik iki grubun İtalya'daki şantiyeleri incelemesi ile tamamlanacaktır.

Bizans ve Osmanlı ortak kültür mirası olan bu özel yapı üzerinde yürüyen Med-Art Projesi sayesinde iki ülke uzmanları arasında geliştirilen işbirliği ve kurum personelinin yeni teknolojiler konusundaki vizyonel açılımı, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün en büyük iki kazanımı olmuştur. Bu vizyonun, benzer yeni projelerle geliştirilerek sürdürülmesi ve ülkemiz adına olumlu örneklerle ve ilklere imza atılması en büyük hedefimizdir.